

שומר שכר – זכאות ואי זכאות לשכר – 1191

משנה מסכת בבא מציעא פרק ד משנה ט

אלו דברים שאין להם אונאה העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה שומר חנם אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם.

רמב"ם הלכות שכירות פרק ב הלכה א – ג

שלשה דינין האמורין בתורה בארבעה השומרין אינן אלא במטלטלין של ישראל ושל הדיוט שנאמר כסף או כלים וכל בהמה יצאו קרקעות ויצאו העבדים שהוקשו לקרקעות ויצאו השטרות שאין גופן ממון ויצאו הקדשות שנא' כי יתן איש אל רעהו ויצאו נכסי עכו"ם, מכאן אמרו חכמים העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות ש"ח שלהן אינו נשבע, ונושא שכר או שוכר אינו משלם ואם קנו מידו חייב באחריותו. (ב) ותקנו חכמים שנשבעין על ההקדשות שבועת השומרין כעין של תורה כדי שלא יזלזלו בהקדשות. (ג) יראה לי שאם פשע השומר בעבדים וכיוצא בהן חייב לשלם שאינו פטור בעבדים וקרקעות ושטרות אלא מדין גניבה ואבידה ומתה וכיוצא בהן שאם היה ש"ח על מטלטלין ונגנבו או אבדו ישבע ובעבדים וקרקעות ושטרות פטור משבועה...

רא"ש מסכת בבא מציעא פרק ד סימן כא

הא אם מודה שפשע בשמירתו או אם יש עדים שפשע ונגנבו או נאבדו חייב. וכן מצאתי בפ"י הראב"ד ז"ל וכן [כתב] הרמב"ן ז"ל. ורב אלפס ז"ל כתב בתשובה המפקיד שטרות אצל חברו ומודה שפשע בהו ונגנבו או נאבדו פטור מלשלם. ודבריו נראין כיון שהוציא את אלו מכלל פרשת שומרים אין לחייבו אלא מטעם אדם המזיק ופושע בדבר ונאבד לא חשיב אדם המזיק שהרי פשיעה בבעלים פטור. ואילו חשוב כאדם המזיק אמאי פטור בבעלים. אלא ודאי לא מיקרי אדם המזיק כיון דלא אפסדיה בידים אלא שבפשיעתו שלא שמרו כראוי נפסד אלא על שמירת שומר חייבתו תורה הלכך בבעלים פטור. וכיון שהוציאה תורה את אלו מדין שומרים פטורים אף בפשיעה.

חשוב ! שומר שכר קיבל שכר עבור שמירת שטרות - והוא פטור (ויש חולקים על הרמב"ם ופוטרים אף מפשיעה) – עבור מה שילמו לו ?

נתיבות המשפט חדושים סימן שא ס"ק א

ואפילו להפוטרים בפשיעה היינו דוקא כשנתרשל בשמירה, אבל (למניחו) [להניחו] ברה"ר דדמי לאבידה מדעת הוי מזיק גמור וחייב.

משנה מסכת שקלים פרק ב משנה א

מצרפין שקלים לדרכונות מפני משוי הדרך כשם שהיו שופרות במקדש כך היו שופרות במדינה בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגיזברים ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן נמצאו או שהחזירו הגנבים אלו ואלו שקלים ואין עולין להן לשנה הבאה :

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שקלים פרק ב משנה א (ע"פ מסקנת הגמ' דלקמן)

אם נתרמה התרומה. שהיו רגילים לתרום מהקופות לצורך הקרבנות. והיו תורמים על הגבוי ועל העתיד לגבות כדי שיהיה חלק בקרבנות אף לאותם שעדיין לא שקלו : נשבעין. השלוחים : לגזברים. דהואיל ונתרמה תרומה על המעות הללו קודם שנאבדו הרי נעשו כאילו היו ברשות הגזברים משעה שנתרמה תרומה עליהן, וכשנגנבו או אבדו ברשות הגזברים נגנבו או אבדו, הלכך נשבעים השלוחים לגזברים ונפטרים. ואף על גב דאין נשבעין על ההקדשות, שבועה זו תקנת חכמים היא כדי שלא יזלזלו בהקדשות : ואם לאו. שבשעה שאבדו עדיין לא נתרמה תרומה ולא הוציאו מעות מן הקופות על העתיד לגבות, ברשות הבעלים אבדו, הלכך נשבעים השלוחים לאנשי העיר ונפטרים. ואנשי העיר חוזרין ושוקלים שקלים אחרים תחתיהן, שהשקלים הראשונים שאבדו לא עלו להן :

גמ'. בבא מציעא דף נז:

שומר חנם אינו נשבע וכו' (-עיין המשך המשנה לעיל ובדין שומר שכר). ורמינהו : בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו, אם משנתרמה התרומה נשבעין לגזברים...

רש"י : שקליהן - שקלים של אדר לקרבנות צבור. ונגנבו - מן השלוחין. אם משנתרמה התרומה - אם כשבאו לדין כבר נתרמה התרומה, שהיו תורמין הלשכה בשלש קופות.

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נת.

ושבעין "לזוברים." פרש"י אס משנתרמה התרומה בזה לדין נשבעים לזוברים דקמ"י תורמים על האשר משמע שיהיה לפרש תורמים על האשר שאחר שלם קודם שנתרמה ק"ך לא בזה לדין אלא אחר שתרמו וקשה לפירושו דהיה ליה ו' ואין י"ב ל' דכ"ש על הגביע שלא נאבד שתרומתו עליו וס' הפסול לא מירר בזהו לדין ויש להפוך תורמים על האשר שבה לדי הגזבר ותאבד קודם שתרמו כיון שסביע על הגזבר ועל הגביע ותרומתו של השלם בדרך תורמים אע"פ שנאבד אחר שתרמו ועל הגזבר נגזרת אחר זמן ושלוחו העזר אע"פ שנבעת תרומתו לא חתנה עדין לשלם ונפקר במהלך הכמות.

ונשבעין 'גוברים. שלא פשעו בזה שכן צעלי הדיו למחצית שמרו
 ואלו השנים חזן התמורה אצרה על הפעלים אלה על ההקדש
 ואלו המצוות לקמן תורמנו על האדו שיא חלק בקופות הללו למי
 ששלח שקלו ואכל ואילו יודע עכשו מקום לכן שוב אין תורמנו עליהם
 אלה על מנת שיטלנו חסין אחרים
 התחייבם לפיכך הן הטיח הן צעלי
 הדיו של שלמים: נמצאו. קרי
 אצלו ואף שהיה. דכיון דקדוש
 קדוש: הבא בניגוש שבו עסקין.
 תומר ששטם ואלו ליפטר ממשותמין
 אלה דלאו תומר חסנ' נשבע עליו
 הפשעים אלא וטעם שאלו משלם גיטת

ואצלה כי ממתי ופצעה זו כדי
ליטול שכן¹² נשבעין שאין גרשמן
ונפצין ונפצין כן מן בני ולקמיה
פריך וכל כדן דלמור סבר שזי עליו
לשומרו מגנייה ואצלה ולא שמר לא
הקלים עצמותו אף¹³ לא ליטול שכן:
שנכונים¹⁴ זמורים¹⁵ נחמיה והלא אין
שכן חלה על בני העיר: שנכונים
זמורים¹⁶ העיר. לטול שכן ונשמע
הגרסא מפני שהספק על ההקדש:
והבא נמי נהי דלשומרי לא משמרי.
לדומעט הקדשות מלמלמו שומרי:
אגרייהו מיהא לפסד. שכן נשמענדו
לשומרו מגנייה ואצלה ולא מנת כן
אין נטלין שכן והלא על השלמו
מלמלמו¹⁷ בלמריס¹⁸ ויחין¹⁹ דלמס הוא
ולשמירה זו לא קבלו עליהם: הא
מני רישא²⁰ מנתקס שפעות
(גמ': ר"י) יש א"ן אונאה. כנדי
גרסא לא ונתן דגרים לא לא דנד שאלמ
ר"ש נהדיא לגבי שפעה והולך
ללמדה ממשמתי: שרייב באהריות.
שהספק חייב דנחריהו חייב כנדיה
דמי לא שכן והלא נמי לקיין כל בני
העיר לשקול אמריס חמתיין: תורמין
קופות האבוד. כשהיו מלמלס שלג
קופות האבד²¹ חייב חרומה
ליקח מכספא הקופות לא ריהטא נטר
ותורמין אותן ע"מ שיהו שלג קופות
דלגס וחרומה לגרייס שיהו אותן
שביחלו שקליס הנשארין בלגס חרומה
מחרימיה חרומה וחסות חרומה
ששבת²² בשבועין מידו:

(ד' קס. וסס י"ח וע"י) גבי מורד הגולה
דפריך בשלמא שוקל שקלו דמתן
חורמינן על האשד כי פירוש אזו
שנלביד ע"ה אמר שמרמו דלחור
הנאה כיון שהא פטור ולא כפשי"י
דהאס דפי' דמעמדא לגיבא מוכיח
דחורמינן אש"ס שלא יגבא לעולם ואין
שמעמ כן משמעין:
דתנן תרמיין ינ' ב"ה. דהנא
גרסינן דלחין ו' משה
בשקלים ותימה דאמאי לא מוכח מנומא
דלחין חייב בנחירתו מדקאמר
שנענין לגזרין ולא לגבי העיר:
(ב) **אמר** רבי יוחנן בשקנו מידו.
וה"מ דכפ' הפועלים (קמן)
ד' גז' ע"ש) תנא מתנה שומר
לסיות בשולא להסחייב באונסין ופריך
בנזיל מתנה בדברים ואמאי לא
שמואל בשקנו מידו ור' יוחנן אמר
אפילו חימא לא קנו מידו דהנא
הנאה דקא מהימין ולא גמר ומשעת
נפשיה א"כ (ג) אמאי צני קנין וי"ל
דנא דפטור אפי' משעתה לא
משעתה נפשיה בלא קנין אי גמי ההס
כיון שמתחייב בשולא ספירס הטוב
ששאל לו ובהנא הנאה משעת
נפשיה: (ד) **לשומר הורייב**. וה"מ
והיחל לעמוד כיון ששומר הא
כתיב (ויחללנה) ממשקתה שרלמ' מ'
המוחל לעצב' ודרשין (ח' פ'
הה"ה) ונא ענין מוריד לא תפזר'
מן המשומר אי אהא עזר אלל אהא
עזר מן ההפקר משעת דאקור"ה אס
ליקט מן המשומר וכי חימא אינו
אקור כי אס לצור אלל אס עבר
וצר שרי לאכול הא אפילו מן ההפקר
אקור לצור דצריה מולדה דקצירה
דלמרחיק צריש מועד קטן (ד' א.)
וה"ל שלא היה מוחל לעולם מליחית

רק שהיה מודיען יחדום לעמוד ומעמלן היו נמנעין מליקט⁶:
הא
לישת' וטמו לשופר שזמו מילקין עתיקין⁷ ויפול לשיר הלשכר וימן
ההשטותין הא' ויבטור חס ודקא' לך ממזי' דלוריהה פטור לגמרי
והפועי'י'י'. וזכר של הקדש ששכר פועלים משל הקדש: *שמו' את
נמוס: *שמו' את התנוקות. שלא יעמלו שהיו מגדלין אומן
השן מחה הכנסה (ד' פה) לפי ששמו מעלה בבית הסוף' אס
היה דלמברין כסדר יומא (ד' פה) והתנוקות ששלו שלא עמלאו
ב: שדה המכירת' וזוהי לעד קדש לפסח ששט' יום דלמברין
אין נותנין לו שכר שבת. אס שמר יום הוא: *ליכר אין
ס: שכר שבת. שטט: שכר שבעה. שמיטה שלמה: נותנין
לו מיד. אס יקלל שמירתו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הור
ילות: *אס שדאלין ויכר שבת

בשנה צדקום הפסקה וצדקום עזרלם וצדקום הוג' (ב) וכמוג' זמן ומלרס
 וזמןק' עזום השפ'ר בלש'ה וזמ'רז'ן ובזמ'רז'ן ח'רומ'ה לרש'הה מ'ז'ן
 ח'ף על העמד לב'ז'ה וגס' (ב) בשנ'ה ובשנ'ש'ה והזמ'ל אחר צדק'הה מ'ז'ן
 ח'ף חומ'ה ש'ר וזמ'רז'ה' (ב) אלא' (א) לעולם ש'עז'ה ו'ן ל'פ'ר'ן
 וזמן'ן הוג' דמק'ן לה של'ן ח'לז'ן בקדש'ז'ה בשמ'ר'ז'ה: החש'ר א'ת
 הדפ'ה. לזמ'ה שלק'הה וזמ'ר'ן א'ת'ה של'ן ח'פ'ס'ן עז'ל'ה ע'ל
 לפר'ה ב'ח'ר'ז'ה ב'ח'ר'ז'ה בשל'ס'ם וזמ'ר'ן ח'ל'ן כדלמ'ר'ן ב'ח'ר'ז'ה
 השפ'ר ש'ח'ה פ'רש'ן עז'ר'ה' (ב) וא' ח'פ'י הכהנ'ה ש'עז'ה וזמן'ן ע'ל
 מ'ע'ל'ם ומ'ע'ל'ם מ'ס למקד'ש'ן (ב) וזמן'ן ע'ל'ן כ' בשנ'ה: וא' ח'פ'ר'ז'ה הוג'
 ב'ח'ר'ז'ה (ד פ'ה) א' נ'מ' בשנ'ש'ה' פ'ס'ח'ים לעזמ'ר'ן וש'ח'י הל'ס'
 א'ר'ז'ה ש'ח'ה ע'ל'יו. א'ס א'ר'ז'ה ש'ח'ן ק'ר'ל'ן ש'ח'ה א'ן ח'פ'ל'ן
 א'ן ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה
 ע'ל'ן ל'ר'ן וז'ע'ר'ה נ'ס'ל'ה ת'ג' ת'נ'א. לעז'ן ש'עז'ה מ'פ'ר'ז'ה ש'ס'
 א'ן ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה ש'ח'ה

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) נָעַל כֵּס: מָה.
(ב) שְׁמוֹת מִנִּי: עֵשָׂא.
(ג) מִכְשׁוֹת דֶּק קֶסֶף.
(ד) מִשְׁפָּחָה פָּקֶה.
(ה) הִדְרִים יָתִי, (ו) עֵי תוֹס'
תְּחֻבוֹת: דִּ"ה מִחֻה,
(ז) נָעַל טו. וְשִׁנִּי,
(ח) שְׁקִלִים פִּיג מִי"ב,
(ט) שְׁקִלִים פִּיג מִי"ה,
(י) שֵׁם פִּיג מִי"ב,
(יא) שְׁקִלִים פִּיג מִי"ד,
(יב) עֵי פִסְחִים מִי"ח,
(יג) פִּיג אֵיג (ד) יִרְקָה
הַ הַ, (ט) הַעֵי תוֹס'
מִנְמוֹת קֶסֶף דִּ"ה שֶׁל
תוֹס' מִנְמוֹת פֶּדֶר דִּ"ה
שְׁמוֹנִי.

הגהות חב"ח

(א) תוס' ד"ה וכן אמר
ר' יוסק וכו': (ב) בא"ד
א"כ אמאי צעי:

גליון הש"ס

גמ' ונשבעין לישראל
שברך. עין זהירות
מרדכי פ' האומן אות
(מנה) [חסב]:

תורה אור חשלם

(א) נִפְשׁ כִּי תִחַטָּא
מִמֶּנּוּ מֵעַל בֵּין וּבִחֹשׁ
בְּעֵמִיתוֹ בְּפִקְדוֹן אֹ
בְּתִשׁוּמַת יָד אֹ בְּגוֹל
אֹ עֵשֶׂק אֶת עֵמִיתוֹ:
[ויקרא ה, כא]

הידידות והידידות

[illegible]

עליו מידו. שאם יקלקל שמירתו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הוריד ילדו: צום שהבאליהם חייבין להחזיקו

מלמנו לכד ושיעצד נכסיו: הני הנא. לענין שצומת הפקדון חשם

רא"ש, בבא מציעא פרק ד סימן בא (והו"ד בב"י סימן ש"א)

ש"ש אין משלם. דת"ר וכי יתן איש אל רעהו וכו'. ונהי דאינו משלם שכרו מיהא מפסיד עד שישבע ששמר כראוי ואם קנו מידו שיתחייב כדין שומר חייב.

מה המשמעות של חובת השמירה אם אינו חייב לשלם על גניבה ואבידה ? ומה דינו של שומר שכר "רגיל" ששילם על גניבה ואבידה, האם זכאי לשכרו ?

שולחן ערוך חושן משפט הלכות פקדון סימן שא סעיף א

ג' דינים האמורים בתורה בארבעה שומרים, אינם לא בקרקעות ולא בעבדים ולא בשטרות ולא בנכסי עובדי כוכבים ולא בהקדשות של מזבח או של בדק הבית. שומר חנם אינו נשבע, נושא שכר או שוכר או שואל אינם משלמים, ומכל מקום שומר שכר מפסיד שכרו עד שישבע ששמר כראוי. וכן פטורים אף מפשיעה (והכי קי"ל). ויש מחייבים בפשיעה

ערוך השולחן חושן משפט סימן שא סעיף ב

ומ"מ שומר שכר מפסיד שכרו עד שישבע ששמרה כראוי דא"כ יתבע שכר שמירה והוא לא שמרה כראוי ואם אירע באונס האם יקבל שכרו ? בפשיעה בבעלים ?

ש"ך חושן משפט סימן שג ס"ק ה - ו

(ה) פטור מאונסים. כתב הרב המגיד רפ"ב מה' שכירות מהשמועה האמורה בש"ס גבי הקדש יש ללמוד שש"ש פטור באונסים בכ"מ אם נאנס ה"ז לא הפסיד שכרו אלא נשבע שנאנס ונוטל שכרו עכ"ל ודבריו נכונים שכן מוכח בש"ס פרק הזהב [דף נ"ח ע"א] וכן מוכח לעיל סי' ס"ו ס"ח ור"ס ש"א ע"ש :

קצות החושן סימן שח ס"ק ב

(ב) הרי זה שמירה בבעלים. כתב בחלק חוט המשולש בכרך שו"ת הרשב"י (הטור השני) סי' כ"ד וז"ל, ראובן הביא לו שמעון עשרה משקלי זהב שיעשה לו מהם אצעדה אחת וכו', ושמעון מסייע בהתכתו כו', ובבואו ליקח האצעדה לא נמצאת ולא נודע מה היה לו כו'. ע"ש שהאריך וז"ל סוף התשובה, אמנם מצד מה שנתעסק עמו במלאכה נראה פשוט דהוי שמירה בבעלים וכו', א"כ דבר פשוט הוא דהוי פשיעה בבעלים לפטור דהכי איפסקא הלכתא וכן פסקו כל הפוסקים, נמצא ראובן אפילו חשבינן ליה לשוכר גמור והיה פושע בשמירת חפץ היה פטור וכו', ומאחר שהוכחנו שהוא פטור נראה פשוט שחייב שמעון לשלם לו דמי פעולתו בדינא ודיינא עכ"ל. ונראה דאע"ג דשמירה בבעלים פטור אפילו מפשיעה, אבל שכרו מיהא מפסיד, דלא גרע מעבדים ושטרות והקדשות דנשבעין ליטול שכרן כמבואר בפרק הזהב (ב"מ נח, א) והוא בטור ושו"ע סימן ש"א סעיף א', וכל שלא שמר כראוי מפסיד שכרו ואפילו בשמירה בבעלים. אלא דנראה דהיינו דוקא היכא דנתן לו שכר לשמור א"כ כל שלא שמר כראוי אפילו שאין בו דין שמירה אבל שכרו מיהא מפסיד כיון שלא עשה מלאכתו ששכרו לכך לשומרו כתורת שומר שכר, אבל אומן שנוטל שכר עבור מלאכתו אלא דהוא ממילא שומר שכר כמו שוכר כיון דנהנה וכמ"ש בסימן ש"ו סק"א, וא"כ כיון דעשה מלאכתו אומן ונאבד בענין שהוא פטור כגון שהיה בעלים עמו א"כ הו"ל כמו חזרה ליד בעלים וכאילו נאנס דהו"ל כמו חזרה ליד בעלים וצריכין לשלם שכר. והתם סוף פרק הזהב דף נ"ח דאמרו אגריהו מיהא לפסדינהו, פירש רש"י ז"ל, אגריהו מיהא ליפסדי שהרי נשתעבדו לשומרן מגניבה ואבידה ועל מנת כן היו נוטלין שכר והרי לא השלימו מלאכתן עכ"ל. אבל הכא כבר השלים המלאכה אלא שאח"כ נאבד וכיון דהוא פטור צריך לשלם השכירות. ואכתי צ"ע כיון דקי"ל אין לשכירות אלא לבסוף והיינו לאחר חזרה כמבואר בתוס' פרק הגוזל (ב"ק) דף (צ"ח) [צ"ט] (ע"א ד"ה אלא), ונהי דאונסין הוי חזרה אבל פשיעה דלא הוי חזרה נהי דפטור כיון דהשלמת המלאכה הוא עד לאחר חזרה היה לו לשומרו :

פתחי תשובה חושן משפט סימן ס"ק ב

(ב) ומכל מקום ש"ש הפסיד שכרו. עיין בתשובת בית דוד (=הרב דוד רובין) חלק חו"מ סי' א' שכתב דאם מסר בידו עשר שטרות והתחייב ליתן לו שכר שמירתן עשרה זהובים, ונאבד אחד מהם בפשיעת השומר באופן דמפסיד שכרו, פשוט דמפסיד שכר כולו וא"צ לשלם לו שכר שמירה כלל אפילו בעד השטרות ששמרן יפה, וראיה לזה מהא דאיתא במסכת ע"ז דף ס"ה ע"א רבא אמר ל"ק הא דאמר ליה העבר לי מאה חביות במאה פרוטות כו', ופירש רש"י [ד"ה ולא קשיא] דכל כמה דלא אעבריהו לכולהו לא יהיב ליה מידי הלכך כולי אגרא שייך ביה. הרי להדיא דהיכא דשכרו בהבלעה על כמה חפצים, כל כמה דלא השלים כל מלאכתו לא יהיב ליה שכר כלל, וא"כ ה"ה היכא דנאבד אחד מהם אבד כל שכרו ע"ש. וכתב עוד, אמנם בהבלעת הימים אינו כן, שאם שכרו לשמור השטרות עשרה ימים בעד עשרה זהובים ופשע ביום העשירי וע"י כן נאבדו, אינו מפסיד שכר הימים שעברו, וזה מוכח מסוגיא דפרק הזהב [ב"מ] דף נ"ח [ע"א] גבי השוכר את הפועל לשמור את התינוק ואת הפרה כו', דפריך אי הכי רישא דתני אין אחריות שבת עליו ה"נ דהפסיד את שכרו ומי אית ליה שכר שבת כו', ואי ס"ד דבסיפא בפשיעת שבת מפסיד שכר כל השנה, מאי קשיא ליה מרישא, דאימא דה"ק אין אחריות שבת עליו ולכך אינו מפסיד שכר כל השנה, אבל בסיפא דשכרו בהבלעה אחריות שבת עליו ואם אירע הפסד בשבת מפסיד שכר של כל השנה, אלא ע"כ דגם בסיפא אינו מפסיד רק שכר שבת כו'. ולא קשה מהא דמוכח במס' ע"ז הנ"ל דבהבלעת החפצים כל כמה דלא השלים מלאכתו לא יהיב ליה שכר כלל, דבאמת יש לחלק בין הבלעת החפצים ובין הבלעת הימים כו', עכ"ד ע"ש.

ותימה שלא זכר דברי התומים בסימן ס"ו ס"ק ס"ח שכתב בהדיא דאם שכרו על כמה ימים בהבלעה הפסיד גם שכר הימים שעברו, רק אם שכרו לימים נפרדים אין מפסיד של שאר ימים, וכתב שם דזה דפריך [ב"מ שם] אלא רישא כו', דליכא למימר דלא יפסיד השכירות אם נגב או נאבד בשבת מן כל ימי השבוע הואיל ואינו בשבת ש"ש, דהא אף אם היה בשבת ש"ש אין מפסיד של שאר ימים כיון ששכרו לימים נפרדים ע"ש. גם בש"ס דפוס ווילנא החדשים בהגהות הגאון מוהר"ש שטראשון לסוגיא זו [ד"ה לא הפסיד] כתב בפשיטות דבסיפא בהיה שכיר שבת שכיר חודש כו' מפסיד שכר כל השבת וכל החודש, דזה דומה להעבר לי מאה חביות בק' פרוטות דבע"ז דף ס"ה [שם], אבל ברישא בשכיר יום, אינו מפסיד אלא שכר אותו היום בלבד, דדמי להעבר לי חבית חבית בפרוטה דכל חדא שכרה באפי נפשה, ולחכי פריך שפיר אי הכי רישא כו', ע"ש. ועיין מה שכתבתי לקמן סימן ס"ה סעיף ג' בנחלת צבי בד"ה היו הבעלים :

חשוב ! מה הסיבה לחלק בין הבעלת ימים להבלעת חפצים ? יש סברא הפוכה ?

שו"ת בית דוד חו"מ סימן א'

גם נשאר הימים לכך לא נעשו ע"י הכלעה כגוף אחד ועוד יש לחלק דבהכלעת הימים כגון שכיר שנת שכיר חודש שכיר שנה דדינו כפועל שיכול לחזור צו נחצי היום וא"כ לא יהא אלא חוזר מ"מ צריך לשלם צעד מה ששיר. משא"כ בהכלעת החפצים דדינו כקבלן שאינו יכול לחזור צו ולכך נעשו כגוף א' ואם לא השלים תגלו צא' מהן אצד שכרו לגמרי אם מניע ההפסד כנגד כל שכרו ועוד יש לחלק נכונה נוגי ולפ"ז נמצא מה דיליף כת"ר הכלעת החפצים מהכלעת הימים הוא תלי תניא דללא תניא ועכ"פ הא ודאי דבהכלעת החפצים שפיר קאמור כת"ר דנפשע צא' מהן הפסיד כל שכרו :

ומעתה נריכין ליישז הנך כוגיות כי היכי דלא לסחרי אהדי דמהא דצ"מ מוכח דלא חליא בהכלעה כלל. ומהא דצ"מ מוכח דהליא בהכלעה ונראה דיש לחלק בין הכלעת הימים ובין הכלעת החפצים דבהכלעה חליא דשיך לומר דנעשו כולם כחפץ א' היכי ששכרו בהכלעה חליא חציות ביחד כיון שיכולים להתערב ולעשות מהן חציות א' גדולה וגם משארי חפצים יכול לעשות מכולם חצילה אחת מה שאינו בימים דכל יום ויום צעי שימור צפני גמלו ועוד דחפצים זיינן דמשכחת לה אם לא ימצא מי שיעבור לו כולן יחד לא ירצה להעצור מקצתן כלל ונח לו שישארו במקומן. ולכך אף אם לא יהי' הענין כן מ"מ נכיונא דזה אמרו לא נתת דרך לשיעורין משא"כ בהכלעת הימים דאטואם לא ימצא מי שישמור לו בשנת יניחנו בלא שימור

בית דוד / רובין, דוד טבל בן משה / עמוד 127
הודפס מאוצר החכמה

בית דוד / רובין, דוד טבל בן משה / עמוד 127
הודפס מאוצר החכמה